

คำวินิจฉัยของ นายจุมพล ณ สงขลา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๗/๒๕๕๖

วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๖

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายอดุลย์ วงษ์พานิช จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีหนังสือลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๖ และวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เสนอคำร้องและคำร้องแก้ไขเพิ่มเติมคำร้องของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ว่า นายอดุลย์ วงษ์พานิช จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง ข้ออ้างและเหตุผลโดยสรุปของทุกฝ่ายปรากฏในคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

พิเคราะห์แล้ว ตามคำร้องของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติผู้ร้องเป็นการกล่าวหาว่า นายอดุลย์ วงษ์พานิช ซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ ในกรณีเมื่อพ้นจากตำแหน่งและเมื่อพ้นจากตำแหน่งแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี จึงเป็นความผิดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ใช้ถ้อยคำว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯลฯ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ ซึ่งย่อหมายถึงกำหนดเวลาตามมาตรา ๒๕๒ (๑) เท่านั้นคือสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง และห้ามมิให้ผู้นั้นดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง ข้อความตามตัวบทได้ระบุไว้ชัดเจนว่าโทษของการฝ่าฝืนในกรณีนี้คือ (๑) การให้พ้นจากตำแหน่ง และ (๒) ห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปี ซึ่งโทษทั้งสองประการนี้จะต้องควบคู่กันเสมอเพราะตัวบทใช้คำว่า “และ” มิได้ใช้คำว่า “หรือ” ผู้ที่พ้นจากตำแหน่งไปแล้ว จึงมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามความหมายของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ การตีความคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” ในมาตรานี้จะต้องตีความตามตัวอักษรโดยเคร่งครัด ไม่อาจ

ตีความในทางขยายความให้หมายความรวมถึงผู้ที่พ้นจากตำแหน่งไปแล้วด้วย โดยอ้างเหตุผลว่าเพราะเป็นกฎหมายมหาชนหรือเป็นเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ เห็นว่า ผู้ที่มีหน้าที่ให้ความเป็นธรรมแก่คู่ความย่อมจะอ้างเหตุผลเช่นนั้นมิได้ เพราะตามหลักสากลในการตีความกฎหมายทั้งปวง นักนิติศาสตร์ทั้งหลายจะยึดถือหลักที่ว่าไม่อาจตีความในทางขยายความให้เป็นผลร้ายหรือเป็นโทษแก่บุคคล หากถ้อยคำในกฎหมายนั้นเคลือบคลุมหรือไม่ชัดเจน ก็จำเป็นต้องยกประโยชน์ให้ผู้ที่จะต้องเสียหายนั้น ประกอบทั้งข้อความในมาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่งทั้งหมดก็สอดคล้องกับการฝ่าฝืนของผู้ที่ยังดำรงตำแหน่งทางการเมืองอยู่ในขณะปรากฏความผิดขึ้นเท่านั้น มิได้สอดคล้องกับการฝ่าฝืนของผู้ที่พ้นจากตำแหน่งไปแล้วทุกกรณี แม้แต่น้อย เหตุผลที่ว่ามาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง ไม่อาจใช้บังคับแก่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่พ้นจากตำแหน่งไปแล้วในขณะความผิดเกิดขึ้น ผู้วินิจฉัยได้เคยกล่าวไว้โดยละเอียดแล้วในคำวินิจฉัยส่วนคนที่ ๒๐/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๔๔ ระหว่างคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ร้องกับพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ผู้ถูกร้อง จึงไม่ขอนำมากล่าวอีก เมื่อปรากฏว่าขณะมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ ผู้ถูกร้องมิได้เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น การฝ่าฝืนของผู้ถูกร้องทั้งสองกรณีจึงไม่อาจเป็นความผิดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง ตามที่ผู้ร้องกล่าวหาได้

อาศัยเหตุผลดังกล่าวมา จึงวินิจฉัยชี้ขาดให้ยกคำร้องของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

นายจุมพล ณ สงขลา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ